

— Oprostite, prekidoš ga, zanima me još jedno: Naime, netko je zapazio izvjesnu srođnost između vas i Hakslija pa vas je čak nazvao „jugoslovenskim Hakslijem“... Šta vi kaže na to?

— Nekad, kao mladi, zbilja sam stajao pod izvjesnim uticajem njegove ličnosti. Kasnije sam revidirao svoj stav prema njemu. Znate, s godinama često počinjemo drukčije gledati na književne pojave. Tako s vremenom, kao da sam ponovo otkrio, na primjer Tolstoja...

Ima jedno svojstvo kod velikih pisaca po kome oni gotovo nimalo ne popuštaju u svom djelovanju kod ponovnog čitanja ni nakon dvadeset, ni nakon trideset godina. Sad mi se čini da je taj „momenat trajnosti“ možda ono najbitnije što sačinjava i obilježava istinski velikog pisca. A s vremenom i sazrijevanjem u nama se izoštiri izvjesno čulo, koje nam već kod prvog čitanja kaže prilično sigurno, da li će neki pisac „trajati“ ili neće „trajati“... Eto, za ljubav te „trajnosti“ pisac treba da ima hrabrosti, da se samodisciplirano odreče mnogo efekta, mnogih momentano veoma zahvalnih narcisoidnih, samodopadnih, površno blistavih momenata i gracioznosti u kojima blista pišeća empirijska ličnost i nalaze zadovoljenja njegove empirijske ambicije.

A „hrabrost za tu hrabrost“ — nastavio je on — piscu daje nejasan no siguran osjećaj, da u njegovom djelu, u zamjenu za one graciozne vrednote kojih se odrekao, leže neke druge, intimnije i soičidnije, pa makar na prvi mah i manje uočljive vrednote... Držim, da je za svakog pisca veći komplimenat ako ga je pročitao samo jedan čitalac, ali je kasnije osjetio želju da ga ponovo pročita, nego ako ga je pročitalo, pa i odusevilo se njime stotina čitalaca, ali ga zatim odložilo s pozdravom: „Zbogom, bez dovidenja!“ No to je možda samo moj lični ukus... Oprostite za čas... Udaljio se. Čuo sam kako u hodniku nekog zove. Razabrao sam: „Da, kavu, crnu, turšku...“ Ustao sam i prišao njegovoj ličnoj bibliofeci. Desnica se vratio i nasmiješio se, dopustivši mi da razgledam... Sjeo sam uz „turšku“. Zanimljivi detalji: U časopisu „Bulletin of selected books“, kojeg izdaje PEN-klub i UNESCO, u Londonu, pronašao sam veoma pohvalan prikaz Alec Browna o „Zimskom ljetovanju“. Na stranicama međunarodnog književnog časopisa „Inventario“, u čijem redakcionom odboru figuriraju imena: T. S. Eliota, Harry Levin, Ungaretti i dr, nalazim između priloga Saint-John Persea i Paul Leautauda, prevod Desničine novele POSJETA uz veoma laskavu bilješku o piscu. A „Fiera Leteraria“ posvećuju mu gotovo čitavu stranicu sa člankom i slikom o njemu i prevod njegove novele *Pravda*. Saznao sam i to: Slavista iz Bordoa, Luciani (koji je nedavno preveo Andrićevu „Čupriju“) prevodi Desničine novele; a sada je u toku prevodenje nekih opsežnijih njegovih radova na više stranih jezika. Posebno su me zainteresirali prevodi Desniće: Croce, Flaubert, Gide i Silone. Za „Zimsko ljetovanje“ Desnica je dobio ponudu za prevodenje iz Italije i Francuske, dok se u Bugarskoj već prevodi (Gaučo Savov). Na stolu sam opazio mnogo pisama. U hermetičnoj zatvorenosti Desničine radne sobe jasno se osjećaju nevidljive intelektualne spone sa svijetom.

Kad sam završio s razgledavanjem zamolio sam ga, da mi nešto kaže i o svojoj poeziji (saznao sam iz Društva književnika Hrvatske za objavljuvanje njegove zbirke pjesama: *Slijepac na žalu*).

Pitanje je došlo kasno. Sjedio je za stolom, ali je bio daleko, daleko u sebi... Pogledao me je, kao da me ne prepoznaće i nasmiješio se. Moje pitanje ga je začudilo. Smatrao je to jednom nerazdvojnom cjelinom. Imao je pravo. Prozni tekst Vladana Desniće odiše poezijom. Iskrenom, topлом, ljudskom poezijom, ili bolje: to je Poezija.

U sobi se počelo mračiti... Dolje u ulici lagano su se njihale ogromne krošnje kestenova i hvatao se sutan. U daljini stadoše dje se pale svijetla: svakog časa sinuto bi po koje novo, sad na jednom sad na drugom kraju grada. Kroz sutan je iskrسavao dote nećujan ciklik tramvajskih žvonaca i razlijegao se umilno niz duge redove uličnih fenjera... Oprostio sam se. Izašao sam iz prostorije po kojoj je već poplutaо sumrak...

BOŠKO ĐEKIĆ

Izlet u priče

Kažu da su svi zaljubljeni u mrežl za hvatanja razuma
i da na njoj postoje otvorena vrata za nezaljubljene
ali da niko neće da veruje tome.

Kažu da voljeni i svi koji vole imaju diagozu: raskršća
da su opjeni savešću
neraz mom
da boluju i da se leče.

Kažu da postoji zajednica netrpeljivosti
klub članova mržnje
i da se u njihovoj sredini grle i ljube.

Kažu da postoje bezdušnici
ubice
i da su svi obeleženi krstom smrti
sentimentalnosti
da njihove strasti gutaju nevine i primaju zlutale.

Kažu da i svi ostali imaju razne epitetne
svoje ili prisvojene
i da ih teško batale.

I najzad kažu da bi trebalo da ima sanatorijum za sve koji žive
da u njemu postanu sterilni za navike i slučajnosti
da vrše dezinfekciju svojih tela od plača i usiljenog šmeha
i da im se prema potrebi daje transfuziju: ČOVEKA.....